

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Liberalni rekruti.

Z dežele, 20. julija.

Profesor filozofije baron Hertling, merodajen člen katoliškega centra na Nemškem, ni nič zadovoljen z nemškim katoliškim duhovništvom. On piše mej drugim o njem: „Und vor allem fügen wir noch zu selbstverschuldeter Armuth im Bereiche der Wissenschaft den Bettelstolz hinzu, der auf das, was er zu erwerben versäumt hat, mit künstlich genährter Verachtung herabsieht.“

Poglejmo naše slovensko duhovništvo z ozirom na ta značilni izrek jako odličnega nemškega klerikalca.

Britka resnica je, da se mora slovenski človek na poti k naukom boriti z velikimi težavami. Gmotna reva ga spremlja ves čas njegove mladosti. Največkrat mu manjka knjig, dobrega vodstva in priložnosti, piti v boljšo družbo, ter sploh mej bolj izobražene ljudi. Tako tudi naš bogoslovec. In ta bogoslovec je še k vsemu hudemu učenec tistih slovenskih alumnatov, ki še nikdar niso takega človeka izgojili, o katerem baron Hertling piše: „Ein einziger Gelehrte, der erfolgreich eingreift in die Forschung, dessen Name mit weithin sichtbaren Zeichen in die Blätter der Geschichte eingegraben ist und der sich zugleich in seinem Leben als treuer Sohn der Kirche bewährt hat, wiegt ganze Bände Apologetik auf.“

Naši alumnati dobijo redkokdaj kak boljši talent. Če ga dobijo, se izgubi pozneje ali postane fanatik, ki nima več zdravega pogleda. Večina je: „Nos numerus sumus et fruges consummere nati.“ Kadar kaka posvetna karijera ponuja dober kruh, pridejo v naše bogoslovnice ponajveč ljudje pod navadno mero. Včasih se mora iz Češkega kaj dobiti. Bogoslovje je pri nas refugium, zadnje zavetišče. Obžalujemo to, ker nekateri učitelj mase ljudstva je potem po večjem sam najbolj potreben pouka. In po dovršenem alumnatu, v katerem delujejo učitelji, ki univerze ali kake večje knjigarne še od daleč niso videli, kateri tudi družabne omike

nimajo v izobilju, pride naš fant ven mej kmete za kapelana. Naš veleposestnik se zanj ne briga, največkrat ga niti ne pogleda. In vendar bi se bilo tu in tam v gradu lahko kaj dobrega naučiti. Mej omikanci posvetnih stanov in duhovništvom je vsako socialno občenje popolnoma pretrgano. Duhovnik je torej navezan na neomikano maso.

Starejši duhovniki so tudi v teologiji precej slabo podkovani. Mlajši duhovniki jih radi gledajo čez rame. Navadno je tudi kako navskriže zaradi kuhinje. — Torej imajo vsi časa dovolj, kakor piše Karol Jentusch, bivši katoliški duhovnik na Nemaškem. Pa kaj storiti s tem časom? Prva beseda župnika pri prihodu novega kapelana je: ali tarokirate? Pa vino in potem ženstvo — in sicer najneomikanejšje — pomaga popolnjevati, omiko mladega našega duhovnika. Ubogi ljudje! Lahko so potem jezuitje, lazaristi in v novejšem času celo ubogi frančiškani, pridigarji slovenski masi, nemški jezuit pa pridigar omikanejšemu meščanstvu. To je jako žalostno, ne le za duhovski stan, nego za narod.

Morali smo to zapisati in razkriti to rano na narodovem organizmu. „Slovenec“ nas naravnost v to sili. V novejšem času namreč ta list svojim farovškim ljudem razklada, naj proti meščanstvu mej kmeti s tem agitujejo, da to naše meščanstvo popisujejo kmetu kot neomikano, neumno, grabljivo, brezvestno, lažljivo in kar je takih lastnosti še več. To se je dozda župnikom in kapelanom zvunaj na deželi v manjših dozah vcepljalo, ker pa so bili isti menda premalo dovetni, spisal jim je kak doktor teologije in nemara tudi izgojitelj naših alumnatov v „Slovencu“ „fulminanten“ članek: „Liberalni rekruti“. Tisti, ki je imel priliko življenje v naših farovžih dalj časa opazovati, in pred katerim se farovski možje in žene niso ženirale, stavi kar kdo hoče, da je ta članek spisal duhovnik, ko je po hudem razgovoru s sobratu pri vinu in navdušenem krtačenju slov. liberalcev prišel močno razgret v svojo sobo, in se ni zavedel,

da je on duhovnik, in da je naš meščan še katolik. Pisal je v rokavih, iz ust pa mu je smrdel alkohol. Družabne omike ta duhovniški članek nima nobene. V svojem „beraškem ponosu“, ali boljše v svoji farški nadutosti je v tem članku najgrše pljunke nametal slovenskemu meščanstvu v obraz; kar en bloc je imenoval to meščanstvo neumno, neomikano in lažljivo. Ti, slovensko meščanstvo, si pravi „gesindel“! Kar misliš in govoriš, je laž. V tebi ni nič možatosti, nič domoljubja; nemško izrejena svojati si, ki nimaš prav nikake omike. Nobena vrsta obrti ali duševnega tvojega dela ni kaj vredna. Le kmet in katoliško misleči delavec sta omikana, sta stebra in jedina stebra slovenske narodnosti. Ti si hujši od hudiča, in hudič te mora, slovenski meščan, vzeti! Gospod urednik, škoda, da niste ponatisnili vsega „Slovenčevega“ članka: „Liberalni rekruti“, da bi ga bilo naše meščanstvo v svojem listu čitalo! — „Armes schwitzendes Menschenhaupt“, mora človek vzkliti, če pomisli, kako se je tista blagoslovljena zverina potila, ko je „Slovenčev“ članek pisala! Še več bi rada izbruhala, pa jo je jezik zapuščal; le nemški jezik ima velik schimpflexikon. Trudilo se je to ubogo človeče, kar se je dalo, da stigmatizira slovensko meščanstvo po vseh pravih kodeksa katoliškega duhovnika najnižje vrste. Vidi se mu, kako je v svoji neumnosti pobožno mislil na to, kako se bo enkrat to, zdaj še živeče slovensko meščanstvo cvrlo v peklju in s Tomažem iz Akvine (Summa, Suppl. quaest. XCIX) je vzklil po dovršenem delu: Beati in regno coelesti videbunt poemas dammatorum, ut beatitudo illis magis complaciat, (blazeni v nebeškem kraljestvu bodo gledali kazni prokletih, da jim bode blaženstvo tem bolj ugajalo), ker gotovo si je domišljeval, — tako apodiktčno je psovanja metal na papir, — da je s tem vse slovenske liberalce ugonobil in poslal v pekljo. Kake rajske sladkosti bo užival slovenski duhovnik, ko bo videl, kakor navedeni Tomaž, te slovenske liberalce goreti v pra-

vem peklju, ki je nekje sredi naše zemlje, ali ko še Amerika ni bila znana, po tedanjih verskih naukih doli kje pod površjem katoliške Evrope! — To ni nemara šala. Berite navedeni članek, in če si ne mislite, da imate s kakim srednjeveškim duhovniškim norcem opraviti, potem ima ta norec prav, če vas slovenske meščane psuje tako ljubeznjivo.

Dobro došli ti fanatiki! Ali vas bo slovenske meščane, ki iščete sprave s klerikalci, minilo nagnje k složnemu življenju s takimi divjaki? Pomislite še to, da ti znano največji duševni reveži mej cislajtanskim katoliškim duhovenstvom, Poljake izvzemši, o slovenskem meščanstvu tako pridigujejo, tako slovensko meščanstvo pred našim kmetom ponižujejo! Vsi, tudi kruhoborci, slavohlepni meščanski elementi v naši farovski stranki, imajo isto vzgojo, isto omiko. Vsi morajo imeti isto gospodarsko teženje, drugače so sovražniki svojega kruha. Nič izjeme, vse je kanalijska in mora seveda biti, ker tako neumen vendar nobeden slovenski duhovnik ni, da bi mislil, da samo strankarstvo s farovškimi daje večjo strokovno in občno meščansko omiko. (Če je pisec navedenega „Slovenčevega“ članka tako neumen in isti doktor in profesor in jeden voditelj farovške stranke, potem nas je Bog hudo kaznoval, potem smo res ubog narod.) Škoda, velika škoda, da Celjani niso slovenski domoljubi. Ti imajo enerzijo, ti bi na tako psovanje znali odgovoriti! — Ali zdaj vidite, kaka je škoda, da smo tako dolgo hodili složni z našimi farovži ter s tem prepodili meščanstvo v obmejnih krajih v nemški tabor! Ali bi se upal tak norec tako pisati, ko bi bilo vse meščanstvo na Slovenskem v jedni stranki tudi v socialnem in narodnostnem oziru!

Tu imaš slovenski meščan svoj kaži-pot. Ravnaj se po njem, in ta kranjski farovski nadutnež, kateremu je dobro došel goldinar ali stotak iz tvojih meščanskih rok, bo zlezal v svoj brlog kakor tepen cucek.

LISTEK.

V turški kopeli.

Sarajevo, 18. julija 1900.

Sicer sem prepotoval mnogo mest in krajev v Avstriji, in tudi dalj časa bival v njih, toda takšne premenjave temperature nisem opazil nikjer kakor v Sarajevu. Pred dobrim mesecem me je osoda zanesla v to na pol moderno, na pol orientalsko mesto, in takrat je bilo zelo vroče. V uradu smo odložili suknjo in ovrtnik ter sedeli z zavihanimi rokavi. Vročina je bila neznosna. To je trpelo nekaj dni. Neke noči pa je jelo deževati, in ko sem se zjutraj zbudil — spal sem pri odprtem oknu — sem čutil na licih in laseh, kakor bi bilo vse zmrznjeno. Od mraza sem se tresel, ko sem se oblačil, in ko sem šel v urad, sem se tesno zavil v svrtnik, kajti še v njem me je zeblo. V uradu so bila okna zaprta, in tovariš, katerega je zeblo še bolj nego mene, je celo peč zakuril, da se je grel pri nji. Ta mraz je trajal več kot teden dni, dokler je deževalo.

Zdelo se mi je, da imamo isto temperaturo, kakor v Ljubljani meseca novembra. Kakor hitro pa se je spremenilo vreme, preстал je mraz, in zdaj imamo isto vročino kakor poprej.

Nenavajen take nenadne spremembe temperature, se tudi nisem dovolj varoval in skoro sem čutil hudo trganje v zobeh. Neki rojak mi je svetoval, naj grem v turško parno kopel, ki je jako dobro zdravilo zoper revmatično trganje. Peljal me je sam tja in me priporočil Turku, naj me dobro okoplje.

Kopališče je velika moderna stavba z visokim dimnikom za odvajanje para. Ko sem plačal pristojbino, dali so mi „figovo pero“ in mi odkazali kabino, ki je jako praktično urejena s preprogami, blazinami in toaletno pripravo. Slekši se, prišel sem najprvo v mramornato dvorano z visoko kupolo, odkoder je dohajala svitloba. Na sredi je bil okrogel, precej velik basin z mlačno vodo, v katerega so peljale stopnice. Tu notri je že nekaj ljudi čofotalo in plavalo, od nekaterih sem pa videl samo mirne glave. V basinu je namreč krog in krog ob kraju klop, oziroma kamnata stopnica, da človek lahko po turški sedi na nji in je ves v vodi, samo glava je zunaj. To Turkom posebno ugaja, da lahko mirno sedé, in se jim ni treba gibati.

Ko sem se dovolj okopal, sedel sem istotako mirno v vodi in se spomnil — turških dam.

Ob gotovih dneh je namreč kopališče samo za dame odprto, in mislil sem si turške žene, kako mirno sede v vodi in

skozi zobe vlečejo svoje družinske in zakonske skrivnosti, ker o čem drugem v svojem skromnem življenju sploh govoriti ne morejo.

Ko se mi je telo privadilo topli vodi, peljal me je Turek v drug prostor. Tu mi je vroč par udaril nasproti, da sem se skoro umaknil. Toda Turek me je potisnil naprej in mi rekel, naj držim usta odprta, kar bo jako dobro zoper trganje. Začetkom mi je vzeło skoro sapo, kajti ves prostor je bil v vročem paru, ki je od vseh strani prihajal, ne da bi videl odkod. Od para je bilo na pol tema tu notri, da sem komaj razločil klopi in na njih ljudi. Klopi so kot terasa postavljene, ena višja od druge in čim višji je, tem hujši je par. Na klopih so sedeli in ležali, kakor se je komu zljubilo, kopajoči se, in tudi jaz sem se na precej visoko klop spravil ter se ulegel. Par je bil tako hud, da je kmalu začel curljati od mene pot, in ko je prišel čez deset minut Turek po mene, sem bil čisto moker. Ljudje, ki nimajo zdravega srca, ne morejo prestati tu notri. Prišel sem zopet drugam, in tu mi je velel Turek skiniti „figovo pero“ ter leči na nekako pričino z blazino pod glavo. S strahom in nekako čudno sem gledal, ko je krepki dečko vzel nekako krtačo, toda brez ščetin, ter me začel drgniti po celem telesu od glave do nog. Ta reč je bila v nekem milu namočena in

skoro sem bil ves bel — kakor kopajoča se Venera v peneci vodi, katero sem nekje videl naslikano. Dasi tudi je mož krepko pritiskal in drgnil, vendar me ni nič bolelo, temveč čutil sem neko dobrodejno ščeganje po telesu. Ko je z ono krtačo nehal, začel me je s svojimi velikimi rokami gnesti in stiskati, da mi je ušel marsikak vzdih. Delal je tako, da mi je vsak prst na rokah in na nogah posebej otiral in stiskal ter tudi noge in roke, kako bi mi hotel kri iztisniti iz telesa. Potem si je spravil nad glavo, ter mi jo dobro premikastil. Ko mi je „božal“ vrat in lice na ta način, sem mu rekel, da mi je lice otečeno, in da me boli, no to je provzročilo, da me je še bolj stisnil, in mi je otekla zginila. Moral sem se potem obrniti, in ista procedura se je vršila na negalantni strani mojega človeka.

Ko se je to končalo, nadejal sem se, da je konec vsemu, toda zdaj je moj mučitelj začel s svojimi veliki tolstimi rokami tolči in nabijati po mojem ubogem telesu, kakor se na pr. štrane pri pranju tolčejo. Mislim sem, da ne bom čutil nobenega uda več, toda z lahkoto sem vstal, in niti najmanjše bolečine nisem čutil. V tem prostoru sem opazil še eno pričino, in na nji ubogega kristjana, ki se je dal tudi prstovoljno mučiti od Turčina. Nekdo drugi je tudi že komaj čakal, da se izprazne moja pričina.

V Ljubljani, 25. julija.

Hrvatsko-slovenska vzajemnost.

22. t. m. se je vršil v Zagrebu občni zbor „Hrvatske Matice“. V svojem otvoritvenem govoru je predsednik g. Tade Smičiklas povedal, da proslavé Slovenci in Hrvatje 50letnico Strossmayerjevega škofovanja v skupni knjigi, katero izda „Hrvatska Matica“. Pri tej priliki je doživel veliko srečo. Pozval je tudi brate Slovence, naj z nami vred proslave skupnega kulturnega dobrotnika. Kakor da se je odprlo nebo, tako nas je očaral jednodušni vsklit bratov Slovencev: tudi mi hočemo v bratsko slovo! Do 20 slovenskih pisateljev in lepo število njihovih umetnikov so nam izkazali vročo ljubezen mej Slovenci in Hrvati kakor jamstvo boljše bodočnosti obeh plemen. Skoro bo sto let, odkar je del slovenskega in hrvatskega naroda prišel pod tuj pokrov, ki tlači narodna čutstva našega naroda. Od onega časa je bilo ob raznih prilikah pretrgano živo čutstvo za našo skupnost. Pred 60 leti smo jedni in drugi dobili iste znake za pisanje narodnega jezika. Nekateri razumniki slovenski so se oklenili jezika hrvatskega kakor skupnega književnega jezika; drugi, v skrbi za svojo ljudsko prosveto, so začeli močnejše negovati svojo ljudsko narečje. Vsi Slovenci pa so oduševljeni za postopni napredek skupnosti slovensko-hrvatske. Mnogo viharjev je v teh 60 letih vihralo nad slovenskim narodom, razcepljenim na pet pokrajin. Večinom v manjšini nasproti odlomkom dveh velikih narodov, se narod slovenski ne more krepko oglasiti z vso dušo svojo. Zato je skoro sto let negovane bratske ljubavi med obema plemenoma tako malo skupnih činov. Zato pa je tudi naša radost velika, da v tej knjigi slave bratje Slovenci zavzemajo dično mesto. Dal Bog, da to naše začeto skupno književno delo ne prestane nikdar. Sedaj nas je zbral s svojo slavo skupni dobrotnik, a v bodoče naj nas družijo boljše bodočnosti našega naroda. Hvala vam, gospodje pisatelji in umetniki slovenski, da ste se odzvali. Z vami skupaj moremo glasneje vskliniti pred državo, pred Slovanstvom in pred vsem svetom: Živel, biskup Strossmayer!

Kaj se godi na Kitajskem?

Ali so poslani in drugi tujci v Pekinu še živi ali ne? To vprašanje razburja sedaj svetovno časopisje in vse vlade. Večina sodi, da so vse vesti o tem nerramna laž, nekateri pa so vendar-le začeli verjeti, da so se tujci rešili. Med temi, ki verjamejo, je baje celo Mac Kinley, predsednik ameriških Zjedinjenih držav, pa tudi „Novoe Vremja“ ne dvomijo več. Poročila tega vprašanja pa so ta-le: Berolinski kitajski poslanik je dobil brzojavko podkralja Lihuna iz Nankinga. Brzojavka pravi, da so bili 18. julija poslani v Pekinu še živi. Morilce poslanika Kettelerja iščejo, ter bodo strogo kaznovani. Londonskemu poslaniku pa je brzojavil brzojavni ravnatelj Šeng iz Šanghaja tako le: 18. t. m. je došlo iz Pekina poročilo, da je Čunglijamen poslal državno poročilo, da je Venjinga, da poseti inozemske poslanike. Našel je vse —

Ker me je moj mučitelj povabil še dalje, prišel sem zopet v neko dvorano, in tu je spustil name tuš tople vode, ki me je čisto opral in umil. Toda še ni bilo konca; šel sem zopet pod drug tuš in tu se je name vsula kakor led mrzla voda, da več dihati nisem mogel. „Še tukaj sem stopi, potem bo dobro“, mi je rekel dobri Turek ter pritisnil na velik gumb, ko sem ga ubogal. No, Bože moj, zopet mrzla voda, toda od vseh strani: od zgoraj, od spodaj in od strani. Lahko si mislite, kako mi je bilo v tej ledeni vodi, ko sem bil dozdev ves čas v topli. Turek se mi je pa smejal, ko sem sapo lovil in sopihal, kakor v kletki zaprt lev.

Od zdaj naprej mi je bila pot z rožicami postlana! Drugi Turek me je vzel v roko, mi z mehko brisačo obrisal obraz in me zavil v rjuho. Peljal me v veliko elegantno dvorano z divani ob straneh, kjer je čepelo v rjuhah zavitih mnogo Turkov in tudi „Švabov“, vsak s črno turško kavo pred seboj in cigareto v ustih. Moj spremljevalec me je položil na divan ter me še z več rjuhami pokril. Tu sem sedaj mirno ležal, kakor v plenice zavito dete ter se niti ganil nisem. Nisem bil niti malce truden, temveč jako prijeten, in mil čut me je prevzel, da sem se čutil zelo srečnega. Tako lahek sem bil in popolnoma očiščen

razen nemškega poslanika — pri dobrem zdravju. General Yunglu je prosil krono, naj mu dovoli spremiti vse poslanike z eskorto v Tsientsin, ker upa, da se bodo potem vojna pripravljavanja ustavila. Londonski kitajski poslanik je poslal kitajski poslanik je poslal kitajski vladni 23. t. m. dve brzojavki v Pekin. Ravnatelj kitajske brzojavne uprave se baje z vso odločnostjo poteza za to, da se inozemskim poslanikom dovoli, odpošiljati brzojavke. Newyorški „World“ je dobil iz Šanghaja brzojavko, da je Lihungčang v nekem pogovoru dejal, da so člani nemškega poslanstva v Pekinu še živi, a da jih bodo Kitajci pomorili, ako bi marširala mednarodna armada proti Pekinu. Lihungčang se baje upa z manj kot 20.000 možmi mednarodne vojske napraviti red. „Hamburger Corr.“ pa cele poroča: Glasom ssem došlega, iz zanesljivega vira izhajajočega poročila iz Londona je oseba iz poslaništva v Pekinu zdravo ter je na poti v Tsientsin. Tem vestem nasprotno pa piše „Daily Mail“ po pismu iz Šanghaja, da je dobil neki kitajski uradnik od svojega tovariša v Pekinu list, v katerem mu sporoča: Početkom tega meseca so poskusili tuji misionarji poslati iz Pekina sele. Toda radi ostrega straženja so bili seli ujeti in obglavljeni. 4. julija je bilo v Pekinu samo še okoli 400 tujcev. Bili pa so že zelo propali. Ko pa se je začelo neko noč neprestano streljanje topov na angleške poslaništvo, tedaj smo vedeli, da baje vsem poslanikom in tujcem zadnja ura. Potemtakem so došla poročila, ki si docela ugovarjajo, in je jako dvomiti, da bi bili tujci v Pekinu res še živi. Bržčas so vse vesti lažnjive ter imajo namen pridobiti Kitajcem časa. Iz Washingtona poročajo, da nastopijo zvezne čete svoj marš proti Pekinu 30. t. m. Berolinski „Local-Anzeiger“ je dobil iz Peterburga vest, da je kitajska vlada premagalas svojimi četami boksarje v Pekinu, ter da je sedaj upati, da se diplomatske zveze obnové. Vse te vesti so seveda docela nezanesljive ter jih prijavljamo le zategadelj, ker jih prinašajo tudi drugi listi. Kake lastne sodbe o sedanjih zmešnjavah na Kitajskem vpričo očitnih lažij pa si ni možno napraviti.

Vojna v Južni Afriki.

Lord Roberts je zopet dobil „odločilno“ bitko, in sicer 21. t. m. pri Middelburgu, vsahodno Pretorijo. Danes pa ni znano še nič natančnejšega, in morda te velike bitke sploh ni bilo. General Dewet, katerega so šli lovit generali Rundle, Paget, Clements, Brabant in Hunter ter so napravili z veliko armado okoli in okoli njega krog, — general Dewet je ta kordon predrl in skozi angleške čete marširal s 1500 Buri in s 5 topovi naravnost proti železnici severno Kroonstadu; 19. t. m. sta se srečala Dewet in general Little pri Lindleyu. Pri Palmietfonteinu sta se zgrabila, a uspeha ni bilo na nobeni strani. Noč je napravila boju konec. Buri so se umaknili proti Paardekralu. General Broadwood, ki je sporočil o tem angleškem fiasku, meni, da je štel oddelek Burov 2000 mož in 4 topove, ter da

od vsega, kajti niti misliti si nisem mogel, da bi bil najmanjši madež na meni. Tako mora biti onim dušam, sem si mislil, ki pridejo očiščene iz vic v nebesa.

Nato mi prinese mali Turčin še črno turško kavo in cigareto, in tedaj sem se zamaknil v pravo orientalsko življenje, v pravljice iz „Tisoč in ena noč“ in razumel sem Turke, zakaj najdejo slast in zadovoljnost v mirnem, brezposelnem položaju. Čašo za čašo te aromatične črne kave, ki je tudi zame že postala prava slaščica, in cigareto za cigareto vam posreba in pokadi pravi Turek čez dan, in njegove bujna domišljija mu kaže sliko za sliko, prizor za prizorom iz Mohamedovih nebes, iz življenja huris itd.

Dolgo sem tako premišljal življenje Turkov, ki so z malim zadovoljni, a vendar srečni v svoji letargiji in snivanju.

Odšel sem prav zadovoljen iz turške kopeli, in pojdem gotovo še večkrat noter. Tudi svojega trganja nisem več čutil.

Da pa se mi je trganje vsled moje brezbriznosti ponovilo, da sem šel zob dret k diplomiranemu dunajskemu zobozdravniku, ki mi je mesto zoba raztrgal čeljusti, bi lahko še povedal, a to samo mene boli, in je nekaj modernega — evropskega!

Rud. E. Marn.

so bili poveljniki Steyn in oba Deweta. Polkovnik Kelly-Kenny je sporočil 22. t. m. iz Bloemfonteina: Železniška proga je severno Honingspruita od zadnje noči pretrgana. Buri so vzeli pomočni vlak, ki je peljal 100 škotov. Sem je dospela vest, da prodira proti Honingspruitu velik oddelek sovražnikov. S Pretorijo je vsaka zveza pretrgana. Druga in tretja kavalerijska brigada preganjati sovražnika. Reuterjev biró pa poroča 22. t. m. iz Bethlehema: Topničarska baterija, ki je bila poslana z večjim oddelkom rekognoscirat, je zadela 10 milj zahodno Bethlehemu na močan oddelek sovražnika. Prišlo je do bitke. Angleške čete, ki niso bile dovolj močne, da bi bile pregnale Bure s zasedenih hribov, so zasedle neki krib, toda na noč so bile prisiljene, umakniti se. Angleške čete so izgubile enega častnika in devet mož. Manjši boji se še sedaj vršé po hribih blizu Bethlehema v republiki Oranje. Roberts si je izmislil sedaj nekaj novega, da bi ukrotil Bure. Poslati hoče vsakega Bura, ki ga ujame, v prognanstvo ter zapoditi vse burske žene in otroke, katerih možje ali očetje so v vojski, iz mest ter jih poslati sovražniku. Roberts misli, da bode s tem otežkočil Burov preživljanje svojih čet in onemogočil hitro premikanje burskih oddelkov. No, Buri si bodo znali že pomagati s svojimi ženami, ki so tudi izvrstne — strelke! Najnovejše brzojavke poročajo še te-le dogodke: Lord Roberts je brzojavil 22. t. m., da je general Methuen sovražnika s težkimi izgubami pri Oliphantsneku razpršil, osvobodil Rustenberg in se potem zjedini z Baden Powellom. „Daily Express“ poroča iz Machjodorpa 23. t. m.: V zadnjih treh dneh so se vršili hudobi, vshodno Pretorijo, ki je padel do 400 angleških vojakov. Brigada Stevensohn je vzela Elandsriver. General Hamilton je zasedel Doorenkraal.

Svetovna razstava v Parizu.

IV.

Prišedši čez veliki most Aleksandra III. ima gledalec pred sabo Explanado des Invalides, na desni ob Seini pa se vrste oficialni paviljoni raznih držav, nekaka provizorna poslaništva, med katerimi se nahajata tudi cislitvanski in ogrski paviljon.

Obe veliki palači na Explanadi des Invalides sta posvečeni umetni obrtnosti. V jedni je izložila samo Francija, v drugi pa so zastopane druge države. Poleg specialne stroke, ki zanima vsacega posameznega obiskovalca razstave, zaslužita pač palači na Explanadi des Invalides največjo pozornost. Tu spozna človek, do kako čudovite popolnosti se je povzpela umetna obrtnost naših časov. Vidi se tu vsake vrste dekoracijskih predmetov, mobilij, steklenih stvari, tapetij, bibelotov, keramičnih, zlatarskih in juvelirskih izdelkov, prekrasne porcelanske izdelke, zlasti iz tovarne v Sevresu, parfumerije, čipke, ki so tako nežne in fine kakor Mussetovi verzi, vsakovrstne bronce in druge reči. Razstavljeni so seveda skoro sami umotvori, saj je vsakdo gledal, da razstavi, kar ima najlepšega in najboljšega. Naša država se odlikuje samo z mobilijami v secesionistiškem slogu in pa s steklenimi stvarmi, katere je razstavil grof Harrach, kar smo družega razstavili, ne more konkurirati. Secesionistiški mobilijar avstrijski vzbuja občno pozornost, a menda samo zato, ker predstavlja nov slog. Zlasti se zanimajo zanj Francozi, ki pa sodijo, da se ta slog ne udomači, nego da se kmalu preživi. Mogoče, saj secesionistiško pohištvo ni posebno elegantno, toda pomisliti je, da se malokateri narod tako zvesto drži starih tradicij, kakor Francozi, zlasti v umetnosti in v umetni obrti. Vsa umetna obrt francoska kaže, da je hči rokoko in empire sloga. To oznanja vsak najmanjši predmet, to pričajo v neki meri celo ženski kostumi, ki jih je razstavil ženski krojač Felix v Palais du Costume.

Od tod je samo nekaj korakov v Rue des Nations, koder stoje paviljoni raznih držav. Gledalcu se kar milo stori, ako pomisli, da se te prelepe zgradbe že na jesen vse podero. Prvi stoji italijanski paviljon, impozantna in vendar lahka stavba, zgrajena v slogu XV. veka in bogato okrašena z vsakovrstnimi okraski. Kraj njega stoji turški paviljon, o katerem se mi je povedalo, da je njegov načrt posnet po najlepših stavbah carigrajskih, poleg katerega stoji

majestetična palača Združenih ameriških držav, največji vseh inozemskih paviljonov. Ta palača služi pač reprezentaciji, služi pa zajedno tudi udobnosti vseh ameriških državljanov. Vsaka združenih držav ima v tem paviljonu svojo posebno sobo, kjer se dobe vsi časopisi, izhajajoči v dotični državi, in kamor se zateče Američan, da se odpočije, da najde rojake, in da oskrbi svojo korespondenco.

Ni naš namen, popisovati na drobno vsak paviljon in vsako razstavljeno stvar. Zato samo omenimo, da stoje ob Rue des Nations tudi posebni paviljoni danemarski, portugalski, peruvanski, perzijski, luksenburški, norveški, finski — barbarska in tiranska Rusija se ni upirala, da so Finci napravili svoj paviljon, prosvitljena Avstro-Ogrska pa Čehom in Hrvatoma tega ni dovolila — španski, bolgarski, rumunski, monakovski, švedski, grški, srbski — ki je zgrajen v orijentalnem slogu, v katerem se pa prav nič posebnega ne vidi — pa meksikanski.

Impozantna stavba je angleška palača, veren posnetek jedne najslavnejših angleških grajščin, „Kingston-House“, ki leži blizu Batha in je najznamenitejši spomenik takozvanega Elisabethan style. Tudi stopnišče je narejeno po slavnem vzorcu, to je stopnišče, ki ga je dal kralj Jakob I. zgraditi v Knoll-House. Prvo nadstropje je določeno za stanovanje največjemu veseljaku in lahkoživcu velike Britanije, princu Waleškemu, velikodušnemu zaščitniku kankan-plesalk v „Moulin rouge“.

Izredno lep je belgijski paviljon, ki nam pred očuje točno reprodukcije Van Paelejeve mestne hiše v Andenarau, ki velja kot najznamenitejše delo flamske šole. Kakšen kontrast masivno lahko, elegantno stavbo in resnim, masivnim paviljonom Nemčije, ki stoji v bližini. Zelo zanimiva je razstava mobilij in umetnin, ki izhajajo iz zbirke pruskega kralja Friderika II.

O avstrijskem, ogrskem in bosanskem paviljonu izpregovoriti po posebe. Vrsto teh paviljonov zaključuje „pavillon de la presse“, kjer sprejemajo francoski časniki svoje inozemske tovariše, in koder se bo vršil koncem tega meseca svetovni časnikarski shod.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 25. julija.

— Osebnosti. Deželni odbor je imenoval računsko praktikanta gg. Ivana Mikuža in Pavla Drenika za računsko oficijala II. razreda.

— Dvorni svetnik dr. Greg. Krek. Iz Gradca smo izvedeli danes od verodostojne strani, da je g. dr. Krek dobil naslov dvornega svetnika zaradi njegovih zaslug na znanstvenem polju še kot aktivni vseučiliški profesor. Njegova prošnja za upokojenje še sploh ni rešena. Toliko resnici na ljubo.

— 40letnico svojega službovanja je v soboto praznoval poštni kontrolor in načelnik poštne urada na južnem kolodvoru g. Poka pl. Pokafalva.

— Umrla je v Mariboru gospa Leop. Hudovernik, mati znane rodoljubne rodovine. N. v m. p.!

— Kdo laže? Prejeli smo naslednji popravek: V svojem listu z dne 21. t. m. priobčili ste pod naslovom „Kdo laže?“ notico, ki se tiče nastopa občine šentvidske nasproti nadučitelju Janko Žirovniku. Podpisano občinsko predstojništvo zahteva, da objavite v postavnem času na postavnem mestu sledeči uradni popravek: Ni res, da sta župan Anton Belec in gospod župnik Gregor Malovrh napeljala občinski odbor, da je v svoji seji dne 1. julija sklenil prositi, da se nadučitelj Žirovnik prestavi iz Št. Vida. Ni res, da so občinski odborniki kdaj trdili, da niso v seji nikdar sklenili vložiti prošnje za premostitev nadučitelja, in da tedaj kakega takega zapisnika seje podpisati niso mogli, kjer bi bil napisan omenjeni sklep. Ni res, da so občinski odborniki podpisali lažnjiv zapisnik, kjer bi bilo napisano nekaj, kar občinski odbor niti sklenil ni. Resnica je marveč sledeča: V seji dne 2. julija 1900 je občinski odbor šentvidski v navzočnosti župana in 18 odbornikov enoglasno storil sledeči sklep: „Občinski odbor naroča g. županu, naj nemudoma stori v imenu občine vse potrebne korake, da se nadučitelj g. Janko Žirovnik iz Št. Vida prestavi.“ Inicijativa za ta sklep prišla je izmed navzočih kmetskih odborni-

kov, ki so svoj predlog stvarno utemeljevali. Župan Anton Belec in ravno tako g. župnik Gregor Malovrh nista posegla popolnoma nič v debato, ne za predlog in ne nasprotno. Župan Belec je samo opozoril občinske odbornike, da naj dobro pomislijo, predno kaj sklenejo, ker se gre za važno zadevo. Toda navzoči odborniki so odločno vstrajali pri svojem predlogu, in ko ga je župan dal na glasovanje, so predlogu enoglasno pritrdili. Soglasni sklep občinskega odbora se je tako, kakor je bil storjen, sprejel v zapisnik, kojega so vsi navzoči občinski odborniki podpisali. V Št. Vidu, dne 23. julija 1900. Občinsko predstojništvo v Št. Vidu nad Ljubljano. Belec, župan. Lorenc Florjančič, žup. namestnik. Štefan Pečnik, svetovalec.

— **Vzgleden božji namestnik.** „Soča“ poroča o „znanem nuncu-pravdarju v gorah“ to-le: 70letna ženica pride k svojemu dušnemu pastirju, da bi jo spovedal. Le-ta jo je odpravil brž z besedami: „Vas ne spovem drugače, kakor če mi povrnate hotela prav pričati“. Zanimiveja bi bila pa ta: Nekemu človeku pravi: „Vi bodele pričevali zame“. Mož odvrne: „Kako bom pričeval, ko ne vem o celi stvari nič. Če postavite mene za pričo, gotovo izgubite pravdo!“ Ko pride mož v nedeljo k maši, ga g. nunc jednostavno spodi iz cerkve. Najzanimiveja bi bila pa ta-le: neko družino je naš g. nunc črtil „po katoliško“, kdo vé, zakaj. Kaj si zmisli z vta buča našega maziljenca? Poslušajte! V nedeljo pred mašo skuha v neki kozici podobni posodi nekaj, česar tukaj ne morem in ne smem povedati, le toliko naj rečem, da je imelo nekam čuden duh. Ko pride gospodinja omenjene družine k maši, pošlje maziljenec cerkovnika v farovž po „balzam“. Cerkovnik prinese „dišavo“, jo nese h klopi tiste žene, ukaže sedeči ženi vstati in „balzamira“ na župnikovo povelje sedež vpricho vseh ljudi! Zraven sedeča ženska pripomni sicer kisto držečemu se cerkovniku: „Mož, ste li blazen?“, na kar se pa cerkovnik odreže: „Saj vem sam, da sem“ in opravlja „katoliško opravilo“ dalje. Nadzorovatelj tega velevažnega opravila je bil g. nunc, kateri je pazil izpred oltarja na to, da se je delo pošteno „katoliško“ opravilo. Ko mu prinese cerkovnik ostali „balzam“ nazaj, ga shrani v oni del omare, kamor se shrani monštranca, kelih in hostije!

— **Št. Peterska ženska in moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda** priredita jutri, v četrtek 26. dne jul. 1900 ob 8. uri zvečer v gostilni gospe M. Černe-tove (pri Jerneju) svoj občni zbor z navadnim vsopredom. Ker se vrši pri tem občnem zboru volitev delegatov za glavno skupščino v Radovljici, vabita odbora vse p. n. člene k obilni udeležbi.

— **Sestanek hrvatskih in slovenskih abiturijentov.** Kakor je razvidno iz lepa-kov, vrši se dne 29. julija povodom se-stanka hrvatskih in slovenskih abiturijentov velika ljudska veselica na vrtu mestnega strelišča v Zagrebu, katera obeta biti nekaj prav posebnega. Vspored obsega sledeče točke: 1.) Koncert vojaške godbe pešpolka št. 53. 2.) Koncert hrvatskega in sloven-skega abiturijentskega pevskega zbora. 3.) Šaljiva tombola. 4.) Cvetlični korzo. 5.) Umetalni ogenj. 6. Ples v vseh prostorih strelišča. Razun tega je poskrbel odbor tudi za druge zabave. V slučaju neugod-nega vremena vrši se svečanost v no-tranjih prostorih strelišča. Vstopnina je 40 vinarjev. Začetek je ob 4. uri popoldne. Opozarjamo slovenske abiturijente, da vzamejo vozne listke do državnega kolodvora, ker se tam vrši slavnostni vzprejem. — Na lažnjivo poročilo „Slovenčev“ se nam ne zdi vredno odgovarjati. Sodbo si napravi vsakdo lahko sam. — Odbor za sestanek hrvatskih in slovenskih abiturijentov.

— **Občinske volitve v Železnikih.** Piše se nam: Znano vam je že, da je dne 19. t. m. pri občinskih volitvah v Železnikih zmagala narodna napredna stranka v vseh treh razredih. Joj, kako so jokali naši kozularji! Čočov iz Česnjice, kateremu je ni posrečilo, napraviti zgago z oskrbnitvom neke bajte, pa je šel z dolgim no-mom iz dvorane.

— **Hrvatski in slovenski pisatelji** so e — kakor je poročal na zadnjem občnem boru „Hrvatske Matice“ gosp. predsednik ade Smičiklas — združili, da proslavé 10letno škofovanje J. J. Stross-

mayerja ter bode izdala „Hrvatska Ma-tica“ knjigo, katero so spisali hrvatski in slovenski pesniki, novelisti in znanstveniki ter so jo okrasili s slikami, risbami in re-produkcijami hrvatski in slovenski slikarji in kiparji. Knjigi bo naslov: „Spomen-knjiga“ hrvatskih in slovenskih pisaca i umjetnika prigodom 50 godišnjice biskupovanja biskupa J. J. Strossmayera. Ta knjiga bo nov dokaz, da sta slovenski in hrvatski narod jedina v svoji ljubezni in v svojem spoštovanju do biskupa Stross-mayerja, hkratu pa bode dokumentirala bratstvo hrvatske in slovenske književnosti. Ta „Spomen-knjiga“ bo prekrasno ilustro-vano delo, zato naj bi že samo radi nje pristopilo čim največ Slovencev in Slovenk med člene dične „Hrvatske Matice“.

— **Laška požrtvovalnost.** V zadnji seji občinskega sveta tržaškega se je po-kazalo, da so Lahi pripravljeni tudi na naj-večje žrtve, samo da bi mogli Slovincem kako škoditi. Meseca avgusta bi se morala nekatera slovenska društva preseliti v Ko-slerjevo hišo, imenovano „Monte verde“. Lahom to ni bilo po volji in vsled tega so v zadnji seji občinskega sveta sklenili, da kupijo poslopje za 460 000 K. Nekateri laški občinski svetniki so se sicer dotičnemu predlogu upirali. Opozarjali so, da nakup nikakor ni v interesu mestne občine, da bi imela občina veliko škodo, ako bi na tem mestu sezidala novo poslopje za mestno zastavljnico, a vse to ni nič zaleglo. Skle-nilo se je, kupiti to hišo. Predlog, naj se dovoli tudi potrební denar za zgradbo no-vega poslopja na „Zelenem hribu“, pa ni obveljal, in mogoče je, da se sploh ne do-voli. Toda kaj zato! Da so le slovenska društva brez strehe.

— **Slovinci na Kitajskem.** Kakor znano, odpeljeta se te dni na Kitajsko še dve avstrijski bojni ladiji „Cesarica Eliza-beta“ in „Aspern“. Na teh ladjah pojde tudi nekoliko naših rojakov na Kitajsko in sicer korvetni zdravnik dr. Andrej Ko-renčan, pomorski poročnik Zajc, prapor-ščak Junowicz in pomorski kadet Noč.

— **Iz Dolenjskih Toplic** se nam piše: V nedeljo dne 22. t. m. bil je na vrtu poleg novozgrajenega Auerspergovega po-slopja koncert, pri katerem je sodelovala novomeška godba. Kakor navadno o tacih prilikah, tako so tudi ta dan topliški pevci in pevke prepevali v splošno zadovoljnost. Že smo nekateri iz bolj oddaljenih krajev mislili na razhod vsak proti svojemu domu, kar začujemo sviranje narodne himne: „Naprej zastava slave“. . . V tem prihitita župnik in goriški deželni poslanec g. Gerča naznanit, da imamo nocoj v svoji bližini vrlega rodoljuba, skladatelja narodne himne, g. prof. Jenka. Vsi se takoj uvrstimo in se mu v obedni dvorani poklonimo. Gg. izlet-niki iz Dvora, Žužemberka in jeden v Top-lici bivajoči gospod dvignejo ga s stolom vred kviško ter ga mej gromovitimi „Živio“-klici in mej sviranjem njegove narodne himne ponesejo na vrt. Na vrtu pozdravil ga je omenjeni g. župnik s kratkim govo-rom, na kar se je g. prof. Jenko do solz ginjen v kratkih besedah vsemu občinstvu zahvalil. Družba se seveda še dolgo ni razšla, saj smo imeli v svoji sredi odlič-nega narodnjaka. V-č.

— **Telovadno društvo „Savinjski Sokol“** v Mozirju ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 29. t. m. v prostorih „Narodne čitalnice“ v Mozirju točno ob 4. uri popoldne s sledečim vsopredom: 1. Po-ročilo staroste. 2. Poročilo blagajnika. 3. Po-ročilo tajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Vpisovanje novih udov in pobiranje let-nine. 6. Posameznosti. Ker je to društvo za probujo naroda eminentne važnosti, vabijo se vsi prijatelji „Sokola“ v Savinjski in Ša-leški dolini, da posetijo ta občni zbor v ko-likor možno velikem številu ter z mnogo-brojnem pristopom k društvu obstanek istega omogočijo. Sramotno bi bilo, ako bi se prvo ustanovljeno narodno telovadno društvo Spodnjega Štajerja vsled malomarnosti iz-obraženega narodnega prebivalstva Savinjske in Šaleške doline moralo raziti, in je dolž-nost vsacega količkaj trezno mislečega ro-doljuba, da temu društvu kot delaven ali vsaj podporen člen pristopi. Ker se ne bode izdajala posebna vabila, upa odbor, da se občnega zbora „Savinjskega Sokola“ vdeleži večina narodne inteligence Savinjske in Ša-leske doline. Občni zbor vršil se bode pri vsakem vremenu.

— **Prva slovenska turista na Bjelaš-nici.** Pišejo nam: 18. in 19. t. m. sta do-

spela g. Josip C. Oblak in g. Badjura kot prva slovenska turista na 2067 m. vi-soko Bjelašnico v Bosni. Na vrh sta prišla po 12 urni hoji in po raznih ovinkih. Pre-nočila sta v observatoriju, kjer sta se vpi-sala med maloštevilne posetnike visoke, krasne gore.

— **Akademsko teh. društvo „Tri-glav“** v Gradcu namerava se vdeležiti Slomškove slavnosti na Ponikvi korporativno z društveno zastavo. Vabijo se torej vsi slovenski visokošolci „Slovenijani“, „Sa-vani“, „Triglavani“ in slovenski abiturijenti, da prav mnogobrojne prihité dne 5. avgusta na Ponikvo in se pridružijo zastavi društva „Triglav“. Odhajamo iz Maribora z lokalnim vlakom ob 5. uri 24 min. zjutraj; drugi se pridružijo potoma ali pridejo direktno na Ponikvo s svojim domačim vlakom vsekako že dopoldne do 8. ure. — Za banket treba se prijaviti pripravljalnemu odboru za Slom-škovo slavnost na Ponikvi do konca tega meseca.

— **Ubil se je 24. t. m. Jakob Trček** posestnik iz Goričice pri Preserji. Padel je raz jermen pri kozolci in bil takoj mrtev.

— **Utonil je blizu Hrenovic 25letni** Anton Milavec iz Šmihela in sicer pri kopanju v Nanoščici.

— **Dva otroka zgorela.** V nedeljo okolu 10 $\frac{1}{2}$ ure, ko sta zakonska Zupelo iz Rutarjev bila pri maši v Dolenjah, je začelo goreti v nju hiši, o čemer sta bila takoj obveščena. Doma sta pustila svoja otroka, stara 2 in 4 leta. V nepopisnem strahu radi svojih otrok sta hitela proti domu, da ju rešita. Toda ves trud je bil zaman, ker ni bilo več mogoče potegniti jih iz ognja. Opekla sta se močno tudi stari oče in teta istih.

— **„Žilca mi neda miru“** je dejal postopač in tat Josip Oltra, ko so ga včeraj opoldne zasačili v kuhinji Rakovniške gra-ščine, kamor se je bil utihotapil, da bi kaj pokradel. Oltra ni izbirljiv tat in vzame, kar mu pod roko pride. Ker ni v kuhinji nič drugega našel, je vzel dve pokrovki. Toda sedaj se mu je slabo godilo. Domači so ga dobili, v kuhinji prijeli in ga precej nalomastili, tako, da je komaj šel na rotovž. Oltra je nevaren tat. Bil je baje že osemkrat zaradi tatvine kaznovan.

— **Kolesar izgubil številko.** Na poti od Borovnice do Vrhnike je izgubil v ne-deljo kolesar svojo št. 468. na rumeni ta-blici. Kdor jo najde, naj jo odda v uprav-ništvu „Slovenskega Naroda“.

— **Najdena ruta.** Niže imenovani rim-ski naselnik najdel je 25. t. m. dopoldne v Črevljarski ulici žensko glavno svilnato ruto. Ista se dobi v zopetno veselje izgubi-teljice pri hišnem posestniku Tržaška cesta šte. 55.

* **Jubilej Henrika Sienkiewicza.** Pri hodnjo jesen slavi poljski pisatelj Sienkie-wicz petindvajsetletnico svojega pisatelj-evanja. Tem povodom poklonijo Sienkiewi-czevi častilci jubilarju plemiško po-sestvo Oblegorek z lepim dvorcem in parkom kot dar poljskega naroda. Oblegorek v Kielcih na ruskem Poljskem je bil last Sienkiewiczovih starišev, a vsled denarnih neprilik so ga morali prodati. Na tem po-sestvu je prebil Sienkiewicz svoja otroška leta. Jubilej se bode praznoval v Varšavi, ter se g. vdeležé poljski, ruski in češki li-terati, umetniki in plemenitaši.

* **Žena ravnateljica tovarne za že-lezno blago.** Uradni list ogrskega trgovin-skega ministrstva poroča zanimivo dejstvo, da so pri ogrski delniški družbi za klju-čavničarske in plehaste izdelke v Erlavu izvolili gospo Aleks. Gebhardt, rojeno Em. Rauchbauer za ravnateljico in s pravico, da podpisuje firmo. To je prvi slu-čaj, da je žena postala ravnateljica večjega industrijalnega podjetja.

* **Umor prof. Prugovečkega.** V po-nedeljek dopoldne se je pripetilo v Zagrebu nenavadno zločinstvo. Vpokojeni profesor Josip Prugovečki, čegar žena in otroci so v Ameriki pri ženinih stariših, je bil slep na obeh očeh. Stanoval je pri fijkarjevi ženi Pavlini Huberger. Med njima se je začelo intimno razmerje. V zadnjem času pa sta se večkrat prepirala, baje radi tega, ker je Huberger nalezla neko bolezen. Bržčas pa sta si bila tudi radi denarja navskriž, ker je profesor nesrečno špekuliral in izgubil precej novcev. V ponedeljek okoli 10. ure dopoldne sta se sprla zopet, in Huberger ga je s sekiro pobila, da je obležal takoj mrtev.

* **Tečaji za analfabete.** Deželna vlada hrvatska je sklenila utemeljiti tečaje za od-rasle analfabete v dobi glavnih šolskih po-čitnic. Napisana je v ta namen že po-sebna začetnica. Poučevalo se bode 6 tednov vsak dan dve uri, in sicer popol-noma brezplačno.

* **Vzgedna šola.** V Chikagu se je začela staviti normalna šola, ki bode ne-mara po vsem svetu iskala zaman para. Stavila se bode na stroške gospe Emmons Blaineove, ki je zanjo darovala 600 000 do-larjev. Vsako leto pa se izplača šoli še 95 000 dolarjev za vzdrževanje. Načrt zanjo je izdelal slavnoznaní arhitekt Gamble. Tri-nadstropna zgradba bode imela 443 sob in 117 stopnic. Postavljena bode iz samega kamna. Prizemno bode kopališče, garderoba, umivalnica, shramba za bicikle in stroje. V prvem nadstropju bode velika zborovalna dvorana, telovadnica, sobe za poučevanje v rokodelstvih, otroški vrtec, laboratorij, prostor za igre, šolski razredi, prejemne in uradne sobe ravnatelja in učiteljev. V dru-gem nadstropju bode muzej, galerije, zbo-rovalnica, telovadnica, knjižnica in čital-nica, šolski razredi in laboratorij. V tretjem nadstropju bodo umetniške zbirke, prostori za godbo, jedilnica, soba za slugo, delav-nice in razredi. V šoli se bodo učile vse vede, v katere naj dobi vpogled pravi uči-telj. Imenovala se bode po dobrodelni svoji utemeljiteljici.

* **Analfabeti v Avstriji.** Po posled-njem statističnem izkazu je bilo analfabe-tov na Gornjem in Spodnjem Avstrijskem v Vorarlbergu in na Tirolskem po 3, na Češkem, Moravskem, Šleskem in Solnogra-škem po 4, na Štajerskem 10, na Koro-škem 13, v Gorici in Gradiški 21, na Kranj-skem 23, v Trstu 28, v Istriji 48, v Dal-maciji 49, v Galiciji 60 in v Bukovini 70% vsega prebivalstva.

* **Secesionistični psi.** V Londonu imajo sedaj najfinejše dame secesionistične pse, pudle, ki so ostriženi na najmodernejši način. Vsake mu pudlu je namreč ostrižena dlaka na čelu tako, da se more čitati na njem ime pasje posestnice; telo pudla pa je ostriženo v obliki secesionističnih rož, nakitov i. t. d. Seveda znajo striči tako le posebni „umetniki striženja“.

* **Ogromno mesto je London.** Šteje namreč 6,500.000 prebivalcev. Vsako leto se število prebivalcev pomnoži za 80.000 duš. London ima več židov kot Palestina, več škofov kot Edinburg, več Ircev kot Belfast, več katolikov kot Rim. Dolžina cest znaša 13.000 km. Med 100 prebivalci nima 31 stalne eksistence. V policijskih listih je zabeleženo 220.000 zločincev iz navade. Da se London preživi, je treba na leto: 400.000 glav goveje živine, 1,500.000 kostrunov, 8 milijonov kosov perutnine, 400 milijonov funtov rib, 5000 milijonov ostrig in 500 milijonov litrov piva.

Telefonska in brzojavna poročila.

Beligrad 25. julija. Novo ministr-stvo je že sestavljeno. Ministrski pred-sednik je Jovanović. V ministrstvu so zastopane vse tri stranke, a po jako zmernih pristaših. Radikalni stranki pri-pada finančni minister.

Beligrad 25. julija. Uradni list prijavlja kraljevski ukaz, s katerim se pomilosti cela vrsta radi političnih de-janj obsojenih oseb. Tisti, ki so bili ob-sojeni radi „zarote“ in „atentata“ zo-per Milana, niso deležni pomiloščenja.

Novi Sad 25. julija. „Zastava“ prijavlja zanimive podrobnosti iz Bele-gagrada. Ko so ministri spoznali, da ne bodo pogovorili kralja, da bi od-stopil od zaroke z Drago Mašinovo, poslali so po patrijarha Inokentija. Ta je kleče in s povzdignjenimi rokami prosil kralja, naj se ne zaroči, a kralj se ni udal. Rekel je, da se mora nje-gova proklamacija takoj razglasiti, in da mora tudi poroka v najkrajšem času biti, češ: Nečem, da bi se moje dete rodilo zunaj mojega doma.

Petrograd 25. julija. Generalni štab je dobil obvestilo, da Rusi na levem bregu reke Peiho krepko na-predujejo in da so 14. t. m. vzeli Ki-tajcem 42 topov.

Petrograd 25. julija. Ruska vlada ne misli proti kitajskemu poslaniku tako postopati, kakor nemška vlada in je mnenja, da je grof Bülow s tem korakom povsem osamljen.